

PASAULIO VIETOVARDŽIŲ VERTIMAS Į LIETUVIŲ KALBĄ IR VARTOSENĄ

1996 metais Jurbarko rajono savivaldybė pasirašė pirmąją tarptautinę draugystės ir bendradarbiavimo sutartį. Pirmieji partneriai – Lakdalis savivaldybė. Šiuo metu yra pasirašytos devynios bendradarbiavimo sutartys su užsienio savivaldybėmis. Atsiranda nauji ryšiai su Lanacho ir kitomis savivaldybėmis. Jų pavadinimai gana dažnai vartojami viešojoje kalboje, straipsniuose, dokumentuose, savivaldybės ir įstaigų interneto svetainėse.

Kartais būna neaišku, kaip taisyklingai parašyti nelietuviškus vietovardžius.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos iniciatyva Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas 2006 m. pradėjo leisti Pasaulio vietovardžių žodynus. Jie skiriami kitų šalių (ne Lietuvos) vietovardžių – tikrinių vietovių pavadinimų – vartosenai lietuvių kalboje, ypač rašybai, vienodinti.

Žodynai rengti panaudojant Visuotinės lietuvių enciklopedijos vardyno ir 2001 m. Londone išleisto pasaulio atlaso „The Times Comprehensive Atlas of the World“ pateiktus vietovardžius. Išleisti visi 5 tomai, iš jų I yra skirtas Europos vietovardžiams.

Žodynai tikrai praverčia visiems, kam reikia ištarti ar parašyti kokį nors Europos, Amerikos ar Okeanijos vietovardį tiek nelietuviškame, tiek lietuviškame tekste.

Galima pasinaudoti ir kitu informacijos šaltiniu – interneto svetaine:

Pasaulio vietovardžiai. Internetinė duomenų bazė. – Vilnius: MELC, VLKK. Prieiga internete <http://pasaulio-vardai.vlkk.lt>. Taip pat šią informaciją galima rasti adresu – <https://vietovardziai.melc.lt/>.

Žodynuose surašyti užsienio savivaldybių, su kuriomis bendradarbiauja Jurbarko rajono savivaldybė, vardai. Deja, ne visus juos pasiseks surasti. Šios atmintinės rengimo metu tikrai dar neįrašytas Lakdalis. Tai yra savivaldybė, kurios pavadinimas nesusijęs su konkrečiu miestu ar kaimo vardu, kaip kad mums įprasta. Lakdalis savivaldybė įkurta 1977 m., sujungus Verlės (Veerle), Eindhauto (Eindhoven) ir Vorsto (Vorst) miestelius. Dabar šiai savivaldybei dar priklauso ir Varendonkas (Varendonk) bei Vorstas Merlaras (Vorst-Meerlaar). Dėl šios vietovės išskirtinio aktualumo Belgijai ir Nyderlandams, na ir partneriams iš Jurbarko bei Vokietijos Tėnisforsto (Tönisvorst) miesto, tas savivaldybės pavadinimas nepakliuvo į didžiuosius norminius vietovardžių žodynus. Tai kaipgi tiksliai ištarti ir užrašyti šios savivaldybės vardą? Kurį skiemenį ištarti kirčiuotai? O kaip lietuviškai pasakyti The Vale of Glamorgan, vališkai parašytą Bro Morgannwg arba Criuleni? Kurį miesto pavadinimą – Hainuvka ar Hainovka – reikia vartoti? Atsakymus galima rasti nurodytose duomenų bazėse arba šioje lentelėje:

Autentiškas pavadinimas (kirčiuotas skiemuo pabrauktas)	Sulietuvintas pavadinimas (kirčiuotas skiemuo pabrauktas)	Pavadinimo kirčiavimas ir linksniavimas
Laakdal	<u>Lakdalis</u>	I kirčiuotė: Lākdalis, Lākdalio, Lākdaliui, Lākdalį, Lākdaliu, Lākdalyje
<u>Bogense</u>	<u>Bogensė</u>	II kirčiuotė: Bògensė, Bògensės, Bògensei, Bògensę, Bògense, Bògensėje
The Vale of Glamorgan (Bro Morgannwg (valų kalba)	<u>Glamorgano slėnis</u>	Glamòrgano (I kirčiuotė) slėnis (II kirčiuotė): Glamòrgano slėnis, Glamòrgano slėnio, Glamòrgano slėniui, Glamòrgano slėnį, Glamòrgano slėniù, Glamòrgano slėnyje
<u>Crailsheim</u>	<u>Krailsheimas</u>	I kirčiuotė: Kráilsheimas, Kráilsheimui, Kráilsheimą, Kráilsheimu, Kráilsheime
<u>Lichtenberg (Berlin)</u>	<u>Lichtenbergas (Berlynas)</u>	I kirčiuotė: Lìchtenbergas, Lìchtenbergui, Lìchtenbergą, Lìchtenbergu, Lìchtenberge

<u>Ryn</u>	<u>Rynas</u>	III kirčiuotė: Rýnas, Rýno, Rýnui, Rýną, Rýnu, Rynè
Неман (<u>Neman</u>)	<u>Ragainė</u> (<u>Nemanas</u>)	Ragainė (II kirčiuotė), Nėmanas (I kirčiuotė): Ragainė (Nėmanas), Ragainės (Nėmano), Ragainėi (Nėmanui) Ragainę (Nėmaną), Ragainė (Nėmanu), Ragainėje (Nėmane)
<u>Criuleni</u>	<u>Kriulėnis</u>	I kirčiuotė: Kriulėnis, Kriulėnio, Kriulėniui, Kriulėnį, Kriulėniu, Kriulėnyje
<u>Hajnówka</u>	<u>Hajnuvka</u>	II kirčiuotė: Hainuvkà, Hainùvkos, Hainùvkai, Hainùvką, Hainuvkà, Hainùvkoje
Lannach	<u>Lanachas</u>	III kirčiuotė: Lānachas, Lānacho, Lānachui, Lānacha, Lānachu, Lanachè

Ne, o jeigu suabejojama, kaip išarti Lietuvos vieną ar kitą vietovardį, tai tikrai padės interneto svetainė – <http://www.vietovardziai.lki.lt/>.

Parengė Dokumentų ir viešųjų ryšių skyriaus vyr. specialistas Antanas Gvildys